

### **Список використаної літератури:**

1. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 р. № 1618-IV (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1618?test=XX7MfyrCSgkyy6lIZiCSwOJH14AMs80msh8Ie6>
2. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 року № 2229-VIII // Відомості Верховної Ради України від 02.02.2018 – 2018 р., № 5, стор. 32, стаття 35.
3. Рішення Іллічівського районного суду м. Маріуполя від 27 листопада 2018 року № 264/6635/18 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/78182823>
4. Рішення Тернопільського міськрайонного суду від 10.09.2018 року по справі № 607/15990/18 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/76373600>
5. Рішення Київського районного суду м. Одеси від 05.04.2018 року по справі № 520/3921/18 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73399598>
6. Рішення Верховного Суду від 04.12.2018 року по справі № 756/2072/18// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/78267811>

**Ключеві слова:** обмежувальний припис, окреме провадження, докази та доказування, домашнє насильство.

**Ключевые слова:** охранный ордер, особое производство, доказательство и доказывание, домашнее насилие.

**Key words:** restrictive prescription, separate proceedings, evidence, domestic violence.

### **УСТЮШЕНКО СТЕЛЛА ЕРІКІВНА**

Національний університет «Одеська юридична академія»,  
аспірант кафедри цивільного процесу

## **ПІДСТАВИ ТА ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ПОРЯДОК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУДОВИХ ВИТРАТ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ**

З прийняттям та набранням чинності Закону України від 03.10.2017 року № 2147-VIII «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» [1, с. 436] у цивільному процесуальному праві України з'явився новий процесуальний інститут забезпечення судових витрат.

Запровадження даного процесуального інституту надає суду та учасникам справи додатковий процесуальний інструмент, що може бути використаний для досягнення трьох основних цілей:

1) захист від зловживання правом на пред'явлення позову, зокрема, пред'явлення завідомо безпідставних позовів;

2) гарантування реального відшкодування добросовісній стороні понесених нею судових витрат;

3) протидія зловживанню учасниками справи своїми процесуальними правами на заявлення клопотань про виклик свідка, призначення експертизи, залучення спеціаліста, перекладача, забезпечення, витребування або огляд доказів за їх місцезнаходженням.

Забезпечення судових витрат оформлюється ухвалою суду та здійснюється шляхом внесення учасником справи, вказаним у судовій ухвалі, на депозитний рахунок суду у визначений судом строк попередньо визначеної суми судових витрат, пов'язаних з розглядом справи або певною процесуальною дією.

Існує два види забезпечення судових витрат:

1) забезпечення попередньо визначених майбутніх судових витрат на вчинення певних процесуальних дій (виклик свідка, призначення експертизи, залучення спеціаліста, перекладача, забезпечення, витребування або огляд доказів за їх місцезнаходженням).

2) забезпечення попередньо визначених майбутніх витрат відповідача на професійну правничу допомогу та інших витрат, які має понести відповідач у зв'язку із розглядом справи (забезпечення витрат на професійну правничу допомогу).

Забезпечення попередньо визначених майбутніх судових витрат на вчинення певних процесуальних дій здійснюється за ініціативою суду, однак не виключена можливість його вчинення й за клопотанням учасника справи, якщо, наприклад, розгляд судом заяви (клопотання) про вчинення відповідної процесуальної дії відбувається в підготовчому засіданні за участі учасників справи.

Конкретних підстав вжиття судом даного виду забезпечення судових витрат законом не передбачено, а отже дане питання повністю віднесено законодавцем на розсуд суду.

Обов'язок внесення попередньо визначеної суми майбутніх судових витрат на вчинення певної процесуальної дії покладається судом на учасника справи, який заявив клопотання про вчинення такої процесуальної дії. Якщо клопотання заявили декілька учасників справи, необхідну грошову суму авансом у рівних частках сплачують відповідні учасники справи, а у випадках, коли відповідна процесуальна дія здійснюється з ініціативи суду, – сторони в рівних частках. У разі невнесення у визначений судом строк коштів для забезпечення судових витрат або несплати у визначений судом строк відповідних сум авансом суд вправі відхилити клопотання.

Забезпечення попередньо визначених майбутніх витрат відповідача на професійну правничу допомогу та інших витрат, які має понести відповідач у зв'язку із розглядом справи (забезпечення витрат на професійну правничу допомогу) може бути здійснене судом лише за клопотанням відповідача.

Положення ЦПК України містять чіткий перелік підстав забезпечення витрат відповідача на професійну правничу допомогу (ч. 4 ст. 135 ЦПК України). Їх можна поділити на дві групи: обов'язкові та факультативні підстави. Обов'язковими підставами є такі:

1) позов має ознаки завідомо безпідставного або інші ознаки зловживання правом на позов;

2) позивач не має зареєстрованого в установленому законом порядку місця проживання (перебування) чи місцезнаходження на території України та майна, що знаходиться на території України, в розмірі, достатньому для відшкодування судових витрат відповідача у випадку відмови у позові.

Доведення відповідачем в суді наявності хоча б однієї з названих підстав спричиняє обов'язок суду вжити заходів забезпечення судових витрат, якщо попередній розрахунок розміру таких витрат є обгрунтованим.

Факультативними підставами є надання до суду доказів того, що майновий стан позивача або його дії щодо відчуження майна чи інші дії можуть ускладнити або зробити неможливим виконання рішення суду про відшкодування судових витрат відповідача у випадку відмови у позові.

Для вжиття судом заходів забезпечення попередньо визначених майбутніх витрат відповідача на професійну правничу допомогу та інших витрат, які має понести відповідач у зв'язку із розглядом справи, важливим є обгрунтованість клопотання відповідача. Суду мають бути надані переконливі докази, які свідчать про наявність хоча б однієї з підстав, передбачених ч. 4 ст. 135 ЦПК України, а також попередній орієнтовний розрахунок судових витрат.

В юридичній літературі наголошується на необхідності відповідального ставлення до складання такого розрахунку. Як зазначають практики, важливо не лише не занижувати суму, вказану в орієнтовному розрахунку судових витрат, але й не надто її завищувати.

Оскільки значне відхилення розміру витрат, що заявлені до відшкодування, від попереднього їх розрахунку може бути підставою для відмови стороні, на користь якої ухвалено рішення, у відшкодуванні судових витрат. У разі перевищення суми судових витрат, заявленої до відшкодування, від попереднього розрахунку суд може відмовити у відшкодуванні судових витрат у частині такого перевищення, а якщо сума заявлених до відшкодування судових витрат є значно меншою, ніж сума, заявлена в попередньому розрахунку, суд може відмовити у такому відшкодуванні повністю або частково [2, с. 17].

Недоліком правового регулювання забезпечення судових витрат є надання процесуальних переваг відповідачу, що суперечить принципу процесуальної рівноправності сторін. Так, відповідач наділений правом вимагати забезпечення майбутніх витрат на професійну правничу допомогу та інших витрат, які він має понести у зв'язку із розглядом справи, тоді як позивач такого права позбавлений.

Таким чином, пропонується доповнити положення ч. 6 ст. 135 ЦПК України реченням другим наступного змісту: «Одночасно або після вжиття заходів забезпечення майбутніх витрат відповідача на професійну правничу допомогу та інших витрат, які він має понести у зв'язку із розглядом справи, суд за клопотанням позивача може також забезпечити витрати позивача на професійну правничу допомогу та інших витрат, які він має понести у зв'язку із розглядом справи, якщо він надасть суду докази наявності підстав такого забезпечення, передбачених ч. 4 ст. 135 ЦПК України».

### **Список використаної літератури:**

1. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів: Закон України від 03.10.2017 року № 2147-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2017. – № 48. – Ст. 436.
2. Михайлюк Я. Судові витрати. Правове регулювання за новими кодексами (у господарському та цивільному процесі) / Я. Михайлюк // Юридична газета. – 2018. – № 50 (652). – С. 9, 16-17.

**Ключові слова:** цивільний процес, судові витрати, правничу допомогу, забезпечення судових витрат, зловживання правом.

**Ключевые слова:** гражданский процесс, судебные расходы, правовая помощь, обеспечение судебных расходов, злоупотребление правом.

**Key words:** civil proceedings, court costs, legal aid, providing of court costs, abuse of right.

### **ВАСИЛЬКІВ ВАЛЕНТИНА ІГОРІВНА**

Національний університет «Одеська юридична академія»,  
аспірант кафедри цивільного процесу

### **ПОДАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ У СПРАВАХ ПРО ПОШИРЕННЯ НЕДОСТОВІРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ**

Сучасний стан розвитку інформаційних технологій характеризується своїм впливом на різноманітні сфери суспільного життя, все частіше зумовлюючи електронну форму взаємодії людей. Звісно, результати такого розвитку знайшли свій прояв також у цивільному судочинстві, зокрема, з появою та законодавчим закріпленням нового виду доказів – електронних доказів.

Закріплення положень щодо порядку подання, зберігання та повернення електронних доказів було здійснено у §5 Цивільного процесуального кодексу України, зокрема, у ст. 100 ЦПК було визначено поняття електронних доказів України як інформації в електронній